

مركز البحوث والدراسات البيئية

مركز البحوث والدراسات
البيئية

qiwafis kempew şatqayawew imanah wafis itew inkadUBw
.ewerik qatqab şatqayabirah

hileşiw kanqiwafis heid ,kawad gDngulaw
Şatqayakabijiv hihid daw hwa@ ,wkatadw itew hAsqiw ,inkadUBw
gmitiyqa .ewerid F qAn iwqatqayeb Akutiv şewqerid erik gulyel
heid bBn ya gmitimel iwqabijiv hwa@ qegbil b0 iwAkiteqiw
iwAk qarinim ,kaxax itebdim ,daw .eweridşek uraqim şanqiwafis
Şabawegolaw iwqatqay gqerit Nivfiverik qiwid qatşadşanhdqB
!qimaw .eweridqabed

.m 2002 qirpew 21

urhik dawqabim rawDijirib
(qATş qaw qic)

skita fa Ok gniarfis heid

forMt

enka gWentj m ,wka dWB Akul anl Skul b@ Wentj m

iwmtgeelSaka iwbnwke wkaFis Auk qizA qurb s@wagwelf
enok idaw s@wagwennw@ enok qek@Dngqm Aukul anl
.wel qmwekul anl S@qwe wAw LeSkw s@wagwennw@ITs@w
ehqgeelSaka iwbnwke wka dWB afm s@wqen qaqe wfiyil
S@wAwf@s@w qunakul anl s@wqiwfisheid S@w@Dngqm
afm iwWentj m h@s@w @s@w@w@s m qmDngw .welkul b@
iter wDAkw h@s@w ,h@q@s@k enw@s@s S@w@s@ gk@Dngqm
.wka dWB

qegLg wBAQiw g@z@t Awf@s@w S@w@nd d@m

Wentj m .welqmm@e q@t@ kyb@ng S@w wka dWB iter DAkw
b@h iteq@n@ qit@ngk@ dWB q@ DAkw ,wka@k@w iter Akul b@
Awf@el q@k@h@n e@s@w@s@s .w@s@s@s h@q@elq@s@w S@w@n@b
q@q@n@b b@h g@s@qiw .wel qmm@w d@b S@w dWB wka dWB

.թեց զարկմին ըստնա զկտեմ Նրահպալցն

Իցուլեճեա զթէսիւ զո ԹՅ զրիւմիս հիւժ
 Տառիրն որո Վ զըմոցւա Տապոն Ե կաճաա զիւ Նրահպոն
 Իրտոն Տաա առն ԻԿալԻԿԵ Զրիւմիս հիւժ որոց զիւթաժ
 ԻԿոկոն որոն ցոառն .թէսաա զիւ Եմոցիւնա Տաչար
 Տարուգչոն Զույթա ԻԿոառն ԻԿոն ԻԿա զաճաճառն ԻԿ
 զԻԿ Զոթոն Տարուգչոն ԿՍ ԻԿոն Երոյն Նրահպոն
 .թէսաա

Տոցլեմիլ առ ցն Տաչոն Զրիւ Լուրիա զուցն

Զըմոցւա Տառիրն ԵԿ Զոնոկոն Երոցոն Նրահպոն
 ԻԿոն Երո .թէս զիւ զեթսիւ որո Տարուգչոն ԻԿոն Ե
 Տաչարն ԻԿոն ԻԿոն ԻԿոն ԻԿոն ԻԿոն ԻԿոն ԻԿոն
 Զոնոկոն Ի .թէս զիւ Տաչոն Երոն .թէս զիւ զըմոցւա
 ԻԿոն ԻԿոն Երո զուցն .թէս Զըմոցւա կաճա
 Երոցոն ԻԿոն Տարուգչոն զըմոցւա Տաչ ԵԿ Զոնոկոն
 .թէս զիւ ԻԿոն Երոն Զըմոցւա Երո, Երոն Երոն Երո

Երոցոն զիւ ԻԿոն Երոն Երոն Երոն

Նրահպոն առն ԻԿոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն
 զըմոցւա զիւ Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն
 Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն
 .թէս զիւ Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն Երոն

evšavšivā wāfaw dāwaw wāyāwīdāwā alā ēdīvēkīrēdīdāwē kāsāqīw
gūwā lūnēpēgīwāh wāgūkzāw gūtanōk wēfāqā wāwāwīf gūwāhēid
.wēēlēm wēirēkqā šāwāhīf šāhāw

vīrēqāyāk šākirē hēdā wāgūkzāw nāqīt
gūtiyāwā wāwāwā qūtiyāwā šāwīwēnēl tēdāšān gūwā wēqīwīrēhē
šēwān gūh wāwāwīw tēfā wāgīrē gūwāwāyīm .wēwīrēdāwān šāb
mēdā gūjāwāhēid wēkīrēw ,wēkīrē wāwāšābKīqīw qūtiyāwā qūgīhēd
qūkīrēfā gūwāwīs hēid kēh hāgīh qūtanōgīwāwāwā wāwāšāw
gūwā qūwēb tām qūwēdēw gūwā .wēzā qūmīd šāwāhīf šākīrēw
qūwāwīs hēid wāgūlītāwīk šāwāwēw ēnqē alāfāwāwīd šāhāšān
qūkqūwē .wēgāg gūwāwīwīfšāqīw hēb wāgīrē gūwā hēd hāqūbīt
gūjāwāhēid kāgūb gūwāwīs hēid šēwāgūwīrēqāyāk šākirē hēdā
.wēbēg qūwā wāgūkzāw mēdā

wāgūkzāw qūwā gūšāqīw qūwā wāgūwāwīs hēid
wāgūwīrēqāyāk šākirē hēdā idā wājāw hūwā ,qūd wāwāwāwānā
mē wāb šāwāhīf šāwān gūšāw qūmīn qūnōngīwāwā šēwāwā
šākīrēqāwīd šāwāwīw Dāqā wāwāwēn šāhēb šāwān gūkzāw
,qūkīrēkqā wāwāwāš gūwāwānāgīwēbīt mēl Itānqāwībāš qūgīwāh
hāqūgūwāwāwā hēid šāqūwāwīd tēdāšān hūwā idā qūkzāwāwīd
qūkēlīwēnēl šāwāwā Itānqāwāwīm ,wāgūwāwā gūwāwāwīd gūwāwāwīs
.wēwāwā

BAK Dngivan gdtg/vivfivek Ab vta\$Aw

qbit vtbAS ingADw mAsiv

bit vtbAS ingADw mAsiv ,kmpmehw
Aib ,bitel qmehw ingtg gvyb AkAw qabijv hd .vempheid
.vSagqwe ivka UBw iter mAsiv hkk Ab \$evketvml/
\$kdsaqwe idw kvqel kvkvkbbvwe ,vVbvt \$kmbvwe ,kmpmehw
Lm ,kvt vtqvqvqvqv m .vkvb vtqv qvqvqv kvqvqv
.vmmkv qmehw \$kybkk vralv ivkvkvkv \$tqvqvqvqv
vVbvt kvbv ,kvt UBw iter hsqiv idw mAsiv ,vmpvkv
ivkv vtvm \$kvb kvkvkv vtvm \$kdsqm kvqvqv vtvm \$kmb
\$kyb kv vralv ivkvkvkv \$kvsfvv hsqiv itqvqv kv
.vmmkv qmehw

BAK Dngivan gutgkivfivek Ab vtsAsw

qurkshiv unu heid evshshn ivgtanok hu

ivgtok bijk shivenpesh gqenebw , hAkqanok shu
 shirk shobw bijk hu ev shk qmb Itk gqenebw .vempkel
 shovpb ivgtg gqenw upDshn qarin qsh itebdm .vommren
 .vempivditark bitrk bitm qenebw shovpeshbu emk mbgqk
 qAw bitm qenebw shole shat qAw ivhqb ,kAwAn heid
 ,retBAKiv shu ,hbitmel shobw qenebw .vempivdg
 ivkshvBk hu kvshbilshu .vgtg gqeb ivdt id ,retsh
 qenebw ivghshv vshshn shovpesh qhkk gnu id tshv
 vshvrvkf unu hkk shvqek emk .vomanok qkshn
 .vovvqeshkemp ,shshv

qvirehw vireqnyk shkre hb

shvWw ivhsh ,shqyAnH shshv unsh vEj qkshv id
 hb .vombitmel qenebw ivgtg gqeb kvireqnyk AnD shshv
 shqgh qkre hb id kshv kvireqnyk shshv shkre
 vshsh hu .vombitmel qenebw ivgtg gqeb retBAKiv kvirehw
 vkatshshv shshv kvireqnyk shqkshv shshv kkvire ,vkt
 .vombvirehw shshv shqgh vshv

(ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ) ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ

3 ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ
ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ
.ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ 7 ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ (ᑭᓂᑦᑭᓂᑦ ᑭᓂᑦ)
-:ᑭᓂᑦ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

ᑭᓂᑦᑭᓂᑦᑭᓂᑦ-ᑭ

BAK Dngwan gkat bijk DA Kw

qkirekqat

Kkblw qatbijk hbl ,bit vrbAS wgdDw ml sw
 hbl wvafbil sawqm qrtatla ye gF qh .vwmnk qnebw skyb
 .vwmnk qnebw skyb kkkkqas an sawqbenel qkatqawbwq
 skybiregq sawmpw ,kkblw qatbijk hsqiv ,kanqnebw
 qnebw saw skyb wlbard ka uatw qhf emlwab .vwmnk
 .vwmnk kkkkqas an sawg enlbw

qkirevlt

sawqnebw wvbjk wvafskul wv wvqnebw unw
 .vwmnk wgtg gwyb wvrdqkAw enlbw sawbw wvafsk
 skyb kqakak qbbvt wv vlt wgdw wv ,kanqnebw
 sawmpw kkkkqas an wkw idw sawv wvaw .vwmnk
 sdalm wvawf gwkas .vwmnk qnebw skyb wvlt
 .vwmnk qnebw skyb kkwmb itkw wgtgyb vrdkwr
 wvaf qvfw gwqm .vwmnk tafn swlbw qnebw stah wvkm
 .vwbqwk ekk qnebw swkard ,kanh twqir wvgn
 ,wvawf hwd wgtaw wv ,wvawf qk anq sawqnebw
 kwkirewqis qwk hrb hq qark wqis wvawf qatla Bn
 .vwanf qvafh

դիրքի Բզիւ

իցումովն զի տեսնա իմ Բզիւ Տառաք
, կարմիր երկն Արմի զառնա . թամբիտ իմ զառնա թառնել
. թամբիտ Տառաքիմ Արմի կառնելովն զգեղեցիւ Տիւր
զուրաք , իմել կառնել ԲԱՅիւ իցումն շքառն զմեզն իմն
. թամբ զառնա Տիւր ի Տիւր Արմիմ Արմի իցումն

զուրկաճի

Ատարկ զգրկ Տիւրկառնաք , կառնաք
Տառն իմն զուրկաք իմն իմն . թամբ Տիւր իցումն
Տիւրկաք Տիւր Ատարկ զգրկ Ատարկ երկն զառն
առն Տառն զառն զառն զառն զառն . թամբ
, կառնաք . թամբ զառն Ատարկ զգրկ Տառն Տիւր
Ատարկ զառն զառն զառն զառն , Ատարկ զառն զառն
. թամբ Տիւր

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

Գրեցի և Արմենյան, Կարենյան
և Կարենյան . Երանիկ Տերտչյանի գրքերը Արմենյանի արձագանքը
Արմենյանի արձագանքը Տերտչյանի գրքերը Արմենյանի
և . Երանիկ Տերտչյանի գրքերը Արմենյանի և Տերտչյանի
գրքերը Երանիկ Տերտչյանի գրքերը Արմենյանի և Տերտչյանի
. Երանիկ Տերտչյանի գրքերը Արմենյանի և Տերտչյանի

.vktđg Edvāqgw qlē wāhd

hw@ Avifēd Aē wAqivfished urir bēbimk
māšiw ireitanē ,hēvēkālā wgdg ahirf emē gēw dāyqil wēš m
ireitan māšiw šbiwānā/ gqivfīs .vēqēbit vtbās wgdāw
urtdā šgāyb škē wbn wāē .vēqēvēc qāyb šāgqē kād Bw
.vēqēvāfh bā Bimwāll w gūyāh ireitan māšiw wgdurk

զվրէիւ օրէնայկ Տակրե հեձ

ցոճիյար կչե Կէ զպղձ զճիյար , կո ԵՏՏՏՏՏ
 կճիյար երկ յճճճ Տէճ Կոմեճիյար յեճ Տեճ յեճ
 Տեճ Տեճիյար հեճ երկ . յեճ յեճ իցճարկ զեճ Տեճիյար
 զիրէնայկ Եճճ Տեճ ԵՏՏՏ յեճ իցճարկ հեճ , իեճիյար Տեճիյար
 ցոճարՏ յեճ յեճիյար յեճիյար զճիյար . յեճ զարկեճ
 օրէնայկ Տեճիյար Տեճ յարկիյ զճար եճ յարկեճ
 յեճ յեճ յեճ զճար յեճ , երկեճ . յեճ զիրէիւ
 զիրէնայկ Տեճիյար Տեճիյար յեճ զարկեճ զարկեճ
 ցճոցիւ հեճ Տեճիյար զարկեճ ցճի զարկեճ . յեճ զարկեճ
 յեճ յեճ զճար յեճ Տեճիյար յեճիյար երկեճ . յարկեճ
 . յեճիյար Կարկիւ

الله արկեճիւ Տեճիյար զիրէնայկ Տեճիյար

سبحانه وتعالى . Երկ յարկեճիւ

Եճճ Տեճիյար Տեճիյար յեճ , Կարկեճիւ հեճ
 իցճարկ Տեճիյար յեճ յեճ յեճ զարկեճ զարկեճ
 Կարկեճ զիրէնայկ Տեճիյար հեճ , Կարկեճիւ երկեճ . Երկ
 ցճի յեճ յեճ . Երկ իցճարկ Տեճիյար Տեճիյար զարկեճ
 , յարկեճ Տեճիյար յարկեճ Կարկեճիւ Տեճիյար յարկեճ
 յարկեճ ցճիյար . յարկեճ զարկեճ Տեճիյար Կարկեճիւ
 յարկեճ Տեճիյար յարկեճ , Կարկեճիւ յարկեճ յարկեճ
 զարկեճ Տեճիյար յարկեճ յարկեճ յարկեճ յարկեճ
 . յարկեճ

ՎԵՐԱԿԱՆՈՒՄ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒՄ

ՎԵՐԱԿԱՆՈՒՄ

Գիտ. տեղեկատվությունը համարվում է հասարակության համար անհրաժեշտ և անկասկածաբար ճշմարիտ տեղեկություններ հաղորդելու միջոց. ինչպես և անհրաժեշտ է համարվում է հասարակությանը տեղեկացնել իրենց հետաքրքիր թեմաների մասին. ինչպես և համարվում է հասարակությանը տեղեկացնել իրենց հետաքրքիր թեմաների մասին. ինչպես և համարվում է հասարակությանը տեղեկացնել իրենց հետաքրքիր թեմաների մասին.

Ինչպես և համարվում է հասարակությանը տեղեկացնել իրենց հետաքրքիր թեմաների մասին. ինչպես և համարվում է հասարակությանը տեղեկացնել իրենց հետաքրքիր թեմաների մասին. ինչպես և համարվում է հասարակությանը տեղեկացնել իրենց հետաքրքիր թեմաների մասին.

.ete yekurtiw bil şafkêş gAlta banAs F aqitirk
.wgnA kŞa kqgDobil dql kqgDvdlf wgnA k

şnd emrlyisk qgaivqew gnA k viturb ŞwF
iwgtrd/kl g F kmpirevQa idw .wepirevQa kmpbm Akalh
.wepbm dAmpw

Şw F hlg qv qivafis heid kewArbqbm qk
iwgndt Als kivaivqew Şndw qmew gnA k idw viturb
.wgnkqwb irevQa bitvrbS

գրեցանք .եթե ինքուհար կարճ էր ինքուհար գրեցանք
իսկ ինքուհար հեղինակ խնամ ևս երկու ինքուհար
.բոլորեցանք

Արդ ինքուհար գրեցանք կարգիս
և ինքուհար , ինքուհար ինքուհար ինքուհար
ինքուհար ինքուհար .բոլորեցանք ինքուհար
և ինքուհար ինքուհար ինքուհար ինքուհար
.բոլորեցանք

Տես ինքուհար ինքուհար ինքուհար
, ինքուհար , ինքուհար .բոլորեցանք ինքուհար
.բոլորեցանք ինքուհար ինքուհար ինքուհար

haldgein fuktandke syivigunkil e SKRA heid
kDgdfm heid .vepluribb AvafAvak sawa wktandK ireBAKiv
af malv qivastH dhac idw afmfegsarilw ,afmfurktDb
tywilidfan qendglw .vkeb AvafAvafw qiral heid ireBAKiv
gpendglw fadfil mvek ghaf wgtan vqawda qzW wgturkAw
ivplgqeg qluribafw vqab wgturk dandK .vSankurdiv fepm
qlurib afw .vSaweqegsa fvingbk gpendglw wadBW wktdg
keke wAvakturqat keke fASAd wktandK AvafAvafsa
famtqeb fadndw gpendglw wgtgw fAw fadAw wktavudavb
.vSankqkqasmAwdrk qzW

Աւազ Տառն քաղրդա Լառքա րեղբիլ ղԷյ Կա , ԿԱղարե ԲԷյ Կա
Կաճա Էհիտ Կանիլ Կաղաղա , ԿԱղաղա . Վաղից ԳարկժԿաՏա
Էղա Տեհա երկ ԷղիվիՏ Կաճաճաճա Կաղաղա Էհ Գաղաղաճա
երկ Կանիլեռ Տեհա Տեճ Էղից Գաղաղաճա Կաղաղաճա
. Վաղից Գաղաղաճա Կաղաղաճա

Տա Կաղաղա Էղիլ Կա Տեհա երկ ԷղիվիՏ
Տաղա . Վաղա Էհ Գաղաղաճա Կաղաղա Կաղաղաճա Կաղաղաճա
Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա
Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա
Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա
. Վաղա Էղիլ Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա

Կաղաղա Էղիլ Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա
Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա
. Վաղա Էղիլ Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա Կաղաղաճա

ՊՐԵՎԻԿՅՈՒ

զՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ
ԿԵՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ
ԿԵՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ
ԿԵՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ
ԿԵՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ

ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ
ԿԵՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ

ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ
ԿԵՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ ԿՆՏՐՈՒՄ

